

VASTUVÕETUD TEKSTID

P8_TA(2015)0229

Olukord Süürias, Palmyras ja Mazen Darwishi juhtum

Euroopa Parlamendi 11. juuni 2015. aasta resolutsioon Süüria kohta, olukorra kohta Palmyras ja Mazen Darwishi juhtumi kohta (2015/2732(RSP))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone Süüria kohta, sealhulgas 30. aprilli 2015. aasta resolutsiooni¹,
- võttes arvesse komisjoni 6. veebruari 2015. aasta teatist ELi piirkondliku strateegia kohta Süürias ja Iraagis ning Da'eshi ohu kohta,
- võttes arvesse ÜRO peasekretäri ja ÜRO inimõiguste ülemvoliniku avaldusi ja aruandeid Süüria konfliktide kohta,
- võttes arvesse ÜRO Inimõiguste Nõukogu poolt moodustatud Süüria küsimustega tegeleva ÜRO sõltumatu rahvusvahelise uurimiskomisjoni aruandeid,
- võttes arvesse 17. juuli 1998. aastal vastu võetud Rahvusvahelise Kriminaalkohtu Rooma statuuti, eelkõige selle artikli 8 lõike 2 punkti b alapunkti ix, milles on sätestatud, et tahtlik rünnak ajaloomälestiste vastu on sõjakuritegu,
- võttes arvesse oma 30. aprilli 2015. aasta resolutsiooni kultuurimälestiste hävitamise kohta ISIS/Da'eshi poolt²,
- võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklit 167, milles on sätestatud, et „liit ja liikmesriigid edendavad kultuuri valdkonnas koostööd kolmandate riikide ja pädevate rahvusvaheliste organisatsioonidega”,
- võttes arvesse nõukogu 18. detsembri 2008. aasta määrust (EÜ) nr 116/2009 kultuuriväärtuste ekspordi kohta,
- võttes arvesse nõukogu poolt 25.–26. oktoobri 2012. aasta kohtumisel vastu võetud resolutsiooni kultuuriväärtuste valdkonnas pädevate õiguskaitseasutuste ja õiguskaitse ekspertide mitteametliku võrgustiku (EU CULTNET) loomise kohta,

¹ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2015)0187.

² Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2015)0179.

- võttes arvesse relvakonflikti korral kultuuriväärtuste kaitset käsitleva 1954. aasta Haagi konventsiooni 1999. aasta teist protokollit,
 - võttes arvesse liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ja komisjoni asepresidendi Federica Mogherini 21. mail 2015. aasta avaldust olukorra kohta Palmyras, võttes arvesse ELi kõrge esindaja Catherine Ashton'i pressiesindaja 17. veebruaril 2012. aasta avaldust, milles ta mõistis hukka Mazen Darwichi vahistamise ning 3. aprillil 2012. aasta ELi kohapealset avaldust Mazen Darwishi ja veel seitsme inimõiguste kaitsja jätkuva ilma süüdistuseta kinnipidamise kohta,
 - võttes arvesse inimõiguste kaitsjaid käsitlevaid ELi suuniseid, mille nõukogu võttis vastu 2004. aasta juunis ja mida ajakohastati 2008. aastal,
 - võttes arvesse ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 2222 (2015),
 - võttes arvesse inimõiguste ülddeklaratsiooni,
 - võttes arvesse kodukorra artikli 135 lõiget 5 ja artikli 123 lõiget 4,
- A. arvestades, et alates Süüria konflikti puhkemisest 2011. aastal on selles elu kaotanud üle 220 000 inimese, neist enamik tsiviilelanikud; arvestades, et al-Assadi režiim, IS/Da'esh, al-Nusra ja teised konflikti osalised on toime pannud ulatuslikke ja korduvaid inimõiguste ja rahvusvahelise humanitaarõiguse rikkumisi; arvestades, et valdav enamik nendest kuritegudest on senini jäänud karistusetu;
- B. arvestades, et piinamine, massilised vahistamised ja rahvastatud alade ulatuslik hävitamine on viimastel kuudel järsult suurenenud; arvestades, et arvukalt süürlasi on ümber asunud ja osa neist on sunnitud liikuma kaugemale humanitaarabist, mida nad vajavad;
- C. arvestades, et IS/Da'esh on pärast iidse Süüria linna Palmyra vallutamist tapnud seal vähemalt 400 inimest, sealhulgas naisi ja lapsi, ning Süüria inimõiguste vaatluskeskuse andmetel on hukatud vähemalt 217 inimest ja vangistatud 600 inimest, sealhulgas naised ja lapsed, keda süüdistatakse koostöös režiimi jõududega ja režiimi esindajate oma majas varjamises;
- D. arvestades, et Palmyra linna vallutamisele järgnesid al-Assadi režiimi toetavate jõudude raevukad õhurünnakud, milles sai surma üle tosina tsiviilelaniku ja paljud linna jäänud elanikud olid sunnitud põgenema;
- E. arvestades, et hiljutise, 2015. aasta aprilli-mai rünnaku tulemusel vallutas IS/Da'esh 17. mail 2015 Ramadi ja 21. mail 2015 Palmyra, saades oma kontrolli alla 50% Süüria territooriumist; arvestades, et nn Islamiriigi rahvusülene olemus, märkimisväärsed rahalised ressursid ning mõningatel andmetel ligi 200 000 võitlejat ohustavad laiemat piirkonda; arvestades, et hinnangute kohaselt võitleb nendes relvarühmitistes tuhandeid välismaalasi, sh ELi kodanikke; arvestades, et IS/Da'eshi esilekerkimine on süvendanud humanitaarkriisi, eelkõige arvukate tsiviilelanikest põgenike näol;
- F. arvestades, et 5. juunil 2015. aastal väljendasid ÜRO Julgeolekunõukogu liikmed pahameelt vägivalla ulatuslikkuse ja kõikide tsiviilelanike vastu suunatud rünnakute üle Süürias ning mõistsid hukka IS/Da'eshi, al-Nusra ja teiste riigis tegutsevate terrorirühmituste poolt toime pandud terrorirünnakud;

- G. arvestades, et Palmyra paikneb Damaskuse ja Süüria idaosa linna Deir al-Zouri vahel ning tema lähedusse jäävad olulised gaasimaardlad ja fosfaadikaevandused; arvestades, et Palmyra vallutamine langes kokku Iraagis Anbari provintsis asuva Ramadi linna vallutamise ja IS/Da'eshi poolt, kuid vahetult enne oli IS/Da'esh kaotanud alasid Tikriti ümbruses;
- H. arvestades, et üle 2000 aasta vanune Palmyra on ülioluline kultuuriloolise väärtusega paik, mis on kantud UNESCO maailmapärandi nimekirja; arvestades, et 21. mail 2015 kutsus UNESCO peadirektor üles viivitamatult linnas vaenutegevust lõpetama;
- I. arvestades, et Palmyra on Süüria rikkaliku kultuuripärandi sümbol monumentaalsete varemetega kunagisest suurest linnast, mis oli antiikmaailma üks olulisemaid kultuurikeskusi; arvestades, et IS/Da'eshi toime pandud massilisi tapmisi ja arheoloogilise ja kultuuripärandi hävitamist on käsitatud teatavatel tingimustel inimsusevastaste kuritegudena ja nn kultuurilise puhastusena ning need võib Rahvusvahelise Kriminaalkohtu Rooma statuudi kohaselt lugeda sõjakuritegudeks; arvestades, et UNESCO peadirektor Irina Bokova on nimetanud sellist kultuuripärandi süstemaatilist hävitustööd nn kultuuriliseks puhastuseks;
- J. arvestades, et IS/Da'esh kasutab nii Iraagi kui ka Süüria kultuuripärandi süstemaatilist ründamist ja hävitamist sõjataktilikana hirmu ja vihkamise levitamiseks; arvestades, et Palmyra vallutamise tõttu IS/Da'eshi poolt on linna ajalooline pärand hävimisohus;
- K. arvestades, et välisasjade nõukogu poolt 16. märtsil 2015. aastal vastu võetud Süüriat ja Iraaki ning ISi/Da'eshi ohtu käsitlevas ELi piirkondlikus strateegias mõistab EL karmilt hukka Süüria ja Iraagi arheoloogilise ja kultuuripärandi tahtliku hävitamise ning märgib, et sellist tegevust võib Rahvusvahelise Kriminaalkohtu Rooma statuudi kohaselt lugeda sõjakuriteoks;
- L. arvestades, et UNESCO on käivitanud koos teiste partneritega Süüria kultuuripärandi erakorralise kaitse kolmeaastase projekti, mille eesmärk on tagada Süüria kultuuripärandi kaitse;
- M. arvestades, et ebaseaduslik kultuuriväärtustega kaubitsemine on nüüd uimastite ja relvade järel tähtsusest kolmas ebaseadusliku kauplemise valdkond; arvestades, et seda ebaseaduslikku kaubandust valitsevad organiseeritud kuritegevuse võrgustikud ning et praegustel riiklikel ja rahvusvahelistel mehhanismidel ei ole probleemiga toimetulekuks piisavalt vahendeid ega toetust; arvestades, et EL on võtnud kooskõlas ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooniga 2199 (2015) kõik asjakohased meetmed ebaseadusliku kultuuriväärtustega kauplemise ennetamiseks;
- N. arvestades, et alates Süüria konflikti puhkemisest 2011. aasta märtsis on Süürias toimunud ulatuslikud ja rasked inimõiguste rikkumised, sealhulgas sõltumatute ajakirjanike, inimõiguste kaitsjate, humanitaar- ja meditsiinitöötajate tahtlik sihikule võtmine, meelevaldne kinnipidamine ja kadumine ning nende ähvardamine, vägivaldne kohtlemine, meelevaldne vahistamine ja kadunuks jäämine;
- O. arvestades, et Süüria ajakirjanik ja aktivist ning Süüria meedia- ja sõnavabaduse keskuse president Mazen Darwish viibib oma sõnavabadust kaitsva töö tõttu 2012. aastast saadik vangistuses, nii nagu ka Hani Al-Zaitani ja Hussain Ghrer; arvestades, et Mazen Darwishi suhtes kasutati väidetavalt julma piinamist ja väärkohtlemist ning

6. mail 2015 viidi ta teadmata kohta; arvestades, et Mazen Darwishile anti 2015. aastal UNESCO ajakirjandusvabaduse auhind, samuti on ta saanud muid olulisi rahvusvahelisi auhindu, nagu Preis der Lutherstädte – Das unerschrockene Wort 2015, Bruno-Kreisky-Preis für Verdienste um die Menschenrechte 2013 ja PEN-Pinter Prize 2014; arvestades, et Mazen Darwishi, Hani Al-Zaitani ja Hussain Ghreri jätkuv kinnipidamine on veel üks tõendus Bashar al-Assadi režiimi repressiivse olemuse kohta;

- P. arvestades, et 15. mai 2013. aasta resolutsioonis 67/262 nõudis ÜRO Peaassamblee, et Süüria ametivõimud vabastaksid viivitamatult kõik meelevaldselt kinnipeetavad isikud, sealhulgas Süüria meedia- ja sõnavabaduse keskuse liikmed;
- Q. arvestades, et 19. veebruaril 2015 nõudis ÜRO inimõiguste ülemvolinik Zeid Ra'ad Al Hussein, et Süüria ametivõimud vabastaksid kõik oma vaadete rahumeelse väljendamise eest vangistatud isikud, sealhulgas Mazen Darwishi;
- R. arvestades, et sadu inimõiguste kaitsjaid on Süürias ähvardatud, vägivaldselt koheldud, meelevaldselt vahistatud või kaduma jäänud; arvestades, et nende hulgas on inimõigustele spetsialiseerunud jurist ja 2011. aasta Sahharovi auhinna laureaat Razan Zeitouneh, kes rööviti Dumas 9. detsembril 2013;
1. mõistab otsustavalt hukka räiged, süstemaatilised ja laialdased inimõiguste ja rahvusvahelise humanitaarõiguse rikkumised al-Assadi režiimi, IS/Da'eshi terroristide ja teiste Süürias tegutsevate pühasõdalaste rühmituste poolt, samuti poliitilistele, tsiviil- ja inimõiguste aktivistidele, blogijatele ja ajakirjanikele esitatud süüdistused ja neile määratud karistused; kordab, et mõistab reservatsioonideta hukka Süüria valitsuse korraldatud piinamised, üha intensiivsema suurtükitule ja õhurünnakute, sealhulgas torupommide kasutamise; avaldab sügavat kaastunnet nende tegude ohvritele; on sügavalt vapustatud Süüria konfliktist põhjustatud kohutavate inimlike kannatuste ja kaotatud elude pärast ning on äärmiselt mures humanitaar- ja julgeolekuolukorra halvenemise pärast Süürias;
 2. mõistab hukka Palmyra vallutamise IS/Da'eshi poolt 21. mail 2015, pärast üheksa päeva kestnud ohvriterohket rünnakut, ning asjaolu, et pärast seda on organisatsioon linnas ja selle ümbruses mõrvanud vähemalt 217 inimest, samuti jätkuvalt sooritanud arvukalt metsikusi ja vägivallategusid tema kontrolli all olevatel Süüria ja Iraagi aladel väljakuulutatud nn kalifaadis;
 3. väljendab muret olukorra pärast Palmyras ja tuhandete linna jäänud elanike pärast, IS/Da'eshi rünnaku tõttu põgenenute ning Palmyras asuvate naiste ja laste pärast, arvestades, et IS/Da'esh on varem naisi ja lapsi röövinud, ekspuuteerinud ja kuritarvitanud, sealhulgas vägistanud, seksuaalselt väärkohelnud, abielluma sundinud ja lapsi väevõimuga võitlejateks värvanud;
 4. soovib nõukogul, komisjonil ja kõrgel esindajal teha pagulaste aitamiseks kättesaadavaks kõik vajalikud rahalised ja inimressursid;
 5. tervitab Pariisis 2. juunil 2015 toimunud IS/Da'eshi vastase rahvusvahelise koalitsiooni ministrite kohtumisel antud lubadust kahekordistada kollektiivseid jõupingutusi IS/Da'eshi purustamiseks; kutsub koalitsiooni üles intensiivistama tegevust ühise mitmemõõtmelise ja pikaajalise strateegia elluviimiseks, mille eesmärk

on IS/Da'eshi nõrgestada ja ta lõpuks hävitada; rõhutab vajadust strateegiale lisaks intensiivistada koostööd kõigi piirkonnas IS/Da'eshi vastu võitlevate riiklike ja mitteriiklike osapooltega;

6. on jätkuvalt veendunud, et ei konflikti tulemuslik lahendamine ega püsiv rahu Süürias ei ole võimalik, kui konflikti käigus selle kõigi osapoolte toime pandud kuritegude sooritajaid vastutusele ei võeta;
7. juhib tähelepanu sellele, et püsiva lahenduse Süüria kriisile võib tuua üksnes kaasav poliitiline kokkulepe, mille aluseks on 30. juuni 2012. aasta Genfi kommünikee ja mida toetab rahvusvaheline üldsus; palub ÜRO erisaadikul Staffan de Mistural teha kõigi osapooltega koostööd, et saavutada tegelik poliitiline üleminek, mis vastab Süüria rahva õigustatud püüdlustele ning lubab neil sõltumatult ja demokraatlikult oma tuleviku üle otsustada;
8. on tõsiselt mures ÜRO Süüriaga seotud 2014. aasta taotluste tõsise alarahastamise pärast, mille tõttu ajutiselt peatati Süüria pagulaste abistamine Maailma Toiduprogrammi raames; nõuab seepärast tungivalt, et rahvusvaheline üldsus annaks vastusena tulevastele taotlustele rohkem raha ja abi;
9. kutsub rahvusvahelist üldsust üles intensiivistama tegevust lahenduste leidmiseks, et leevendada kriisi ja lõpetada sõda Süürias, ning väljendab toetust neile, kes võitlevad Süürias ja Iraagis IS/Da'eshi vastu; kutsub piirkonna valitsusi üles üheskoos tegutsema, kuna üksnes tihe koostöö julgeolekuküsimustes võib tuua piirkonda rahu ja julgeoleku;
10. kutsub rahvusvahelist üldsust üles kõigi vahenditega kaitsma Palmyra tsiviilelanikke ja kordumatut kultuuripärandit ning kutsub kõiki osapooli koheselt lõpetama vaenutegevuse Palmyras ja lubama vägivalda eest põgenevatel tsiviilelanikel ohutult lahkuda;
11. nõuab, et otsekohe peatataks Süüria ja Iraagi kultuuripärandi, sealhulgas pühapaikade ja religioossete objektide hävitamine; rõhutab, et selliste tegudega, pangu neid siis toime IS/Da'esh või muud isikud, rühmitused või üksused, ei saa leppida, ning ühtlasi nõuab Iraagi kultuuripärandi kaitsmist seeläbi, et kultuuri- ja usulisi väärtusi ning objekte kaitstakse vastavalt rahvusvahelise humanitaarõiguse nõuetele;
12. nõuab ELilt ja liikmesriikidelt teadlikkuse tõstmise kampaaniate korraldamist, et tõkestada konfliktipiirkonnast pärit kultuuriväärtuste ebaseaduslikku ostmist ja müümist;
13. kinnitab, et kultuuripärandil on suur väärtus kogu inimkonna jaoks ja arvab seepärast, et selle hävitamine tuleb lugeda andestamatuks sõjakuriteoks;
14. toonitab rahvusvahelise kogukonna ühise tegutsemise vajalikkust, et tõkestada ebaseaduslik kaubitsemine kultuuriväärtuste ja kultuuriväärtust omavate esemetega, millest rahastatakse IS/Da'eshi tegevust;
15. toetab UNESCO peadirektori avaldusi ning kõiki ÜRO ja UNESCO erimeetmeid Palmyra ja kõigi muude ohustatud kultuurilise ja ajaloolise väärtusega paikade kaitseks;

16. palub ÜRO peasekretäril tõstatada küsimus kõigi terrorirühmituste, sealhulgas IS/Da'eshi poolt ohustatud kultuuriloolise väärtusega paikade kaitsest ÜRO Julgeolekunõukogus, et võtta vastu asjakohane resolutsioon;
17. palub liikmesriikidel ja ELi institutsioonidel võtta koostöös ÜROga praktilisi meetmeid, et kaitsta Palmyras ja kogu Lähis-Idas ohtu sattunud kultuuriloolise, ajaloolise, usulise ja arheoloogilise väärtusega paiku;
18. on rahul kohapealsete ja rahvusvaheliste kodanikuühiskonna organisatsioonide tööga inimõiguste rikkumiste, sõjakuritegude, inimsusevastaste kuritegude ja muude rikkumiste tõendusmaterjalide registreerimisel ning rõhutab sellise tegevuse kriitilist tähtsust; imetleb sügavalt kõiki Süüria aktiviste, kes eluga riskides jätkuvalt väsimatult oma sõjast räsitud maa inimõiguste olukorda jälgivad ja registreerivad ja sellest väljapoole teada annavad, ning väljendab oma solidaarsust nendega;
19. on sügavalt mures Süürias pidurdamatult üha enam halveneva humanitaar- ja inimõiguste olukorra pärast ning rõhutab vajadust tunnustada kooskõlas Süüria rahvusvaheliste kohustustega sõnavabadust ja inimõiguslaste õigust oma tööd teha; märgib, et igaljuhul on õigus sõna- ja väljendusvabadusele ning see on üks põhilisi inimõigusi; mõistab hukka kõik Süürias aset leidnud ajakirjandusvabaduse rikkumised ja vägivaldteod ajakirjanike kallal;
20. kutsub Süüria ametivõime üles viivitamatult ja tingimusteta vabastama Mazen Darwishi ja kõik teised sõnavabaduse ja ühinemisvabaduse rahumeelse kasutamise eest vahistatud, kohtu alla antud ja/või süüdi mõistetud isikud, samuti kõik inimõiguslased ja poliitiliste õiguste kaitsjad, kes on inimõigustealase tegevuse eest meelevaldselt vabadusest ilma jäetud, ning tühistama kõik selliste inimeste vastu esitatud süüdistused;
21. nõuab, et Süüria ametivõimud teeksid viivitamatult teatavaks kolme eelnimetatud mehe saatuse ja asukoha, tagaksid neile kaitse piinamise ja väärkohtlemise eest, lubaksid neil koheselt oma perekonnaliikmete ja advokaatidega ühendust võtta ja vajaduse korral annaksid neile igasugust vajalikku arstiabi;
22. nõuab, et kõik ELi liikmesriigid kiiremas korras ratifitseeriks kõigi isikute sunniviisilise kadumise eest kaitsmise rahvusvahelise konventsiooni; palub Euroopa välisteenistusel ja liikmesriikidel edendada nimetatud keskse inimõigustealase dokumendi üldist ratifitseerimist ja rakendamist ning toetada selle konventsiooni alusel asutatud ÜRO pealesunnitud kadumisi käsitleva komitee tegevust;
23. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale ja komisjoni asepresidendile, nõukogule, komisjonile, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele, ÜRO peasekretäri, ÜRO ja Araabia Liiga erisaadikule Süürias ning kõigile Süüria konflikti osapooltele.